

اولین کنگره مجازی ایمنی بیمار و آموزش پزشکی

First Virtual Congress of
Patient Safety and Medical Education

Webinar Link : www.RoxanWebinar.ir

۵ تا ۸ خرداد ۱۴۰۰

May 26 to 29, 2021

مسئولیت اخلاقی در خطاهای پزشکی و ایمنی بیمار

دکتر مهران سیف فرشد

MD, MPH, PhD in Medical ethics

چارچوب بحث

- تعریف خطای پزشکی
- اهمیت موضوع و حقایق در مورد خطاهای پزشکی
- رویکرد سیستمی و طبقه بندی عوامل شناختی
- عوامل شناختی در روند ایجاد خطای پزشکی
- جنبه های اخلاقی مرتبط با خطاهای پزشکی

تعریف خطای پزشکی

- کلمه خطا در پزشکی به مواردی اطلاق می شود که بیماران در اثر انجام یا ترک فعلی دچار آسیب می شوند یا در معرض جدی آسیب قرار می گیرند.

مقدمه و اهمیت موضوع

- خطاهای پزشکی و نحوه مواجهه با آنها یکی از چالش‌های عمده در مراکز درمانی و ایمنی بیماران است. این موضوع در همراهی با آموزش پزشکی، تبعات و جنبه‌های متعددی را به دنبال دارد. نکته بسیار مهم و اساسی در مواجهه اخلاقی با خطای پزشکی، بازشناسی جنبه‌های مختلف خطای پزشکی است و اینکه آن را تنها یک موقعیت پزشکی صرف لحاظ نکنیم.

رویکرد سیستمی

- در این رویکرد به جای سرزنش افراد خطا کار، به خطاها به عنوان پدیده‌هایی اجتناب ناپذیر که می توان از آنها جهت ارتقای عملکرد سیستم بهره برد، نگریسته می شود.
- بر خلاف رویکرد فردی به خطا که منحصر به یافتن فرد خطا کار و مجازات وی می باشد، رویکرد سیستمی کوششی در جهت تغییر سیستم به گونه ای است که احتمال وقوع خطا در آن کم شود.
- برای این منظور، باید به بررسی و تحلیل عوامل زمینه ای تأثیر گذار بر پیدایش خطا در داخل سیستم پرداخت.

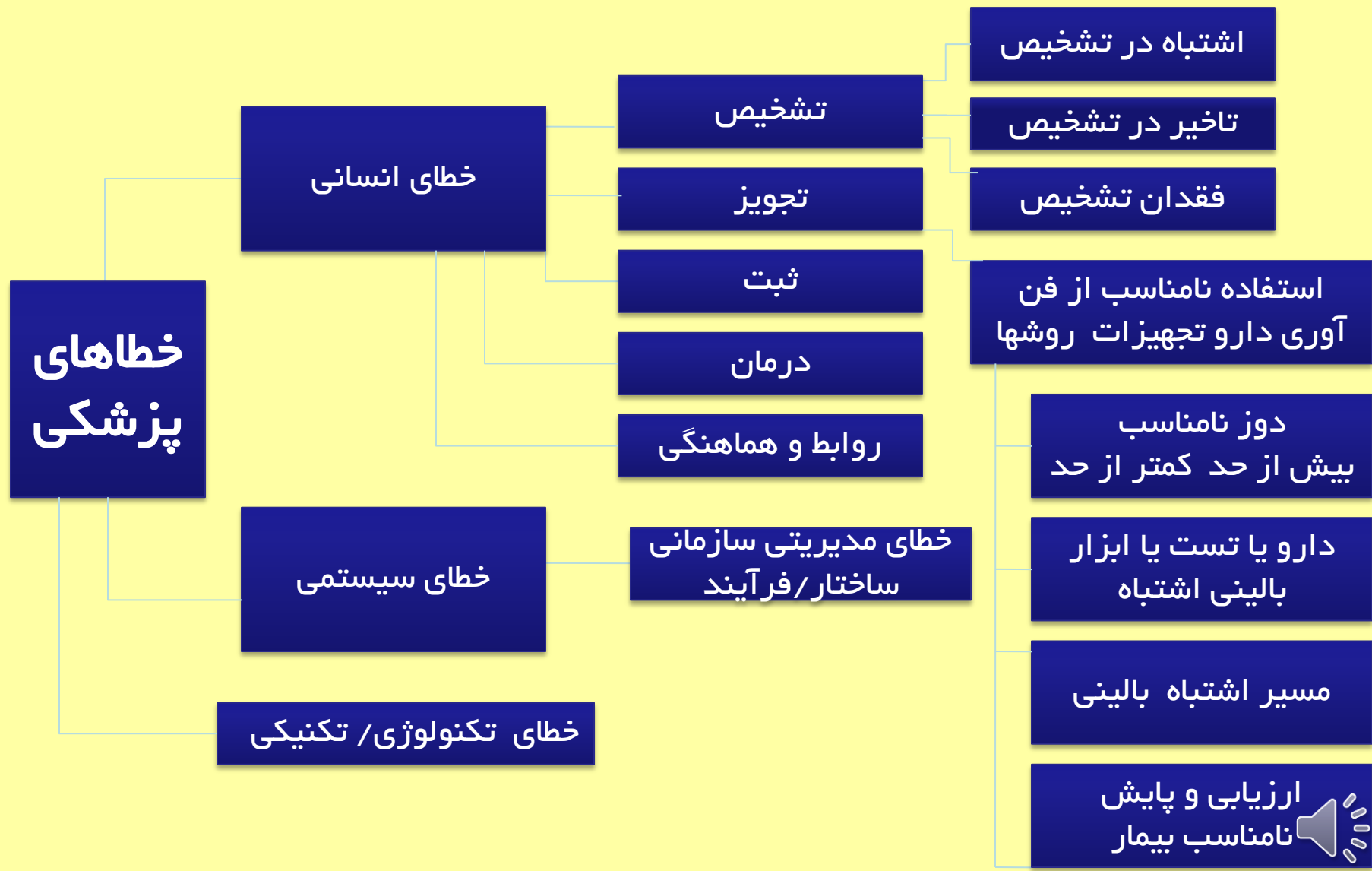

عوامل شناختی در روند ایجاد خطای پزشکی

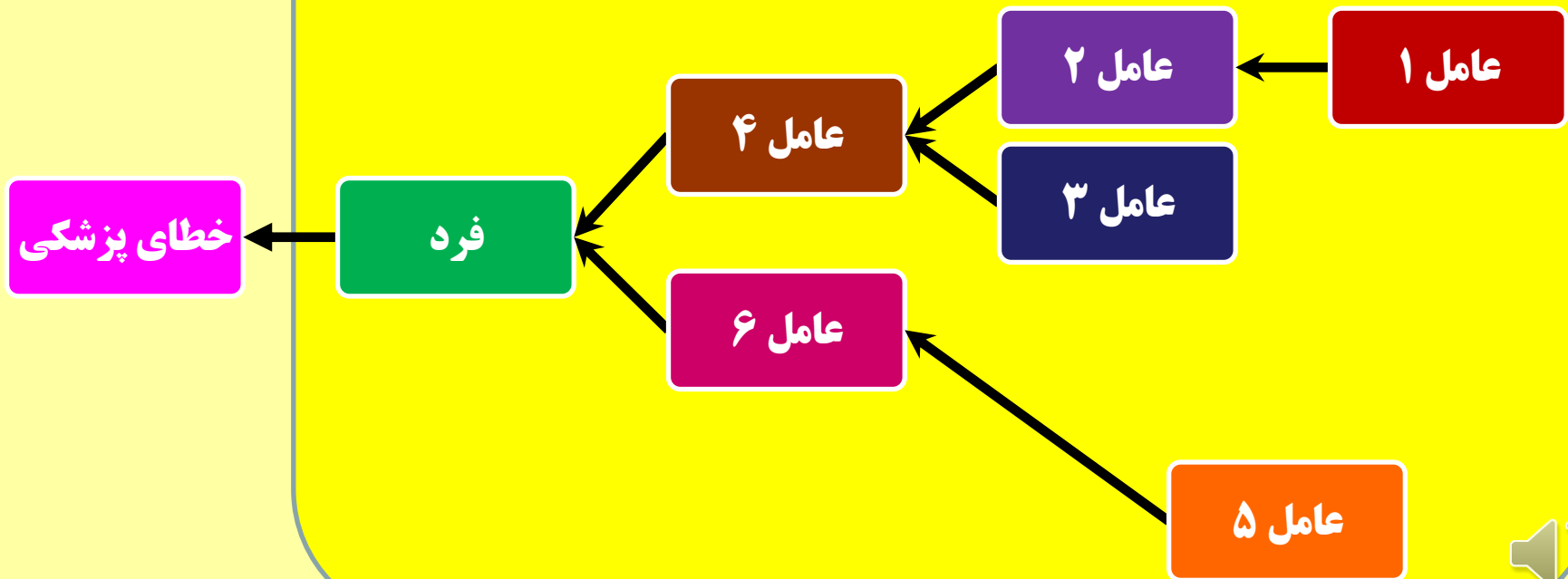
۱. فرد
۲. تعاملات بین یک فرد و فناوری
۳. پویایی اجتماعی و تعاملات بین گروه های مردم و فناوری
۴. ساختارهای سازمانی (به عنوان مثال، هماهنگی، ارتباطات، استاندارد سازی روند کار)،
۵. عملکردهای نهادی (به عنوان مثال ، سیاست ها و دستورالعمل ها)
۶. مقررات ملی.

زنجیره بروز خطای پزشکی

سیستم

طبقه بندی شناختی

- (۱) برای دسته بندی انواع خطاها در ابعاد شناختی
- (۲) برای مرتبط کردن هر نوع خطا با یک مکانیسم شناختی
- (۳) برای توضیح دلایل بروز خطا، و حتی پیش بینی اینکه چه موقع و در کجا خطای خاصی رخ خواهد داد
- (۴) فراهم کردن استراتژی های مداخله برای هر نوع خطا

جنبه های اخلاقی مرتبط با خطاهای پزشکی

• مسائل اخلاقی مربوط به خطاهای پزشکی را می توان در اصول اخلاقی زیر دسته بندی کرد:

1. autonomy and right to self-determination
2. beneficence
3. Non-maleficence
4. disclosure and right to knowledge
5. and veracity

تعهدات حرفه ای در مواجهه با خطای پزشکی

- تعهد به ارائه کیفیت خدمات کاهش وقوع خطاها
- تعهد به مسئولیت حرفه ای
- تعهد به صداقت و افشای خطا
- تعهد به مدیریت صحیح تعارض منافع
- تعهد به دانش و صلاحیت علمی

الزامات اخلاقی افشای خطای پزشکی

- احترام به خودمختاری
- حق آگاهی از نتایج عمل پزشکی
- افزایش اعتماد بیمار
- رضایت آگاهانه برای درمان آسیب های ناشی از خطاهای پزشکی
- حق دریافت غرامت
- تعهد پزشک در راستای صرف مصلحت بیماران
- تعهد به حفظ اعتماد بین بیمار و پزشک
- پایبندی به اصل عدالت
- بیماران باید بتوانند به دنبال جبران یا جبران مناسب آسیب باشند

ضرورت وجود نظام ثبت

- نظام ثبت، دسترسی به سوابق را بهبود می بخشد
- خطاهای پزشکی را کاهش می دهد
- غربالگری و ردیابی پیشرفت بیمار را تسهیل می کند
- همکاری بین ارائه دهندگان خدمات پزشکی و رفتاری را تقویت می کند
- وجود اطلاعات مشترک، موازی کاری و دوباره کاری را کاهش می دهد و باعث صرفه جویی در هزینه و وقت می شود

چگونه خطای پزشکی را ابراز نماییم؟

- حریم خصوصی و راز داری
- مشارکت
- ابراز همدردی
- فقط با "واقعیت های شناخته شده"
- ارتباط برقرار کنید
- از گمانه زنی و سرزنش پرهیز کنید
- درخواست و پاسخ به احساسات و سوالات بیمار / خانواده
- به شکایات بیمار پاسخ دهید
- به سوالات بیمار درباره روشهای درمانی پاسخ دهید و تقاضای تسویه حساب را ارجاع دهید
- درک بیمار و خانواده از نتیجه و پیش آگهی را تأیید کنید
- برای مراقبت های بعدی و بحث های بیشتر برنامه ریزی کنید

نخوه مواهمه اخلاقی بانخطای همکاران

- شناسایی خطا
- بحث با شخصی که مرتکب خطا شده است:
- فرصتی برای بهبود کیفیت مراقبت های دریافتی توسط سایر بیماران است که نباید از آن غافل شد.
- می توان گفت "من معتقدم که من در تشخیص شما از بیماری خطایی کشف کرده ام که اگر خطای من باشد ، می خواهم از آن مطلع شوم.
- "افشای خطا برای بیمار و سیستم بهداشتی در احترام گذاشتن به همکار ، حفظ اعتماد بیمار و رازداری بیمار.

خلاصه و نتیجه گیری

- برای درک خطاهای به پزشکی و توسعه مداخلات اخلاقی و پسندیده، درک مکانیسم‌های شناختی خطاهای پزشکی و اتخاذ روش‌های شناختی در شناسایی، تحلیل و مداخله مناسب ضروری است. توجه به اصول و قواعد اخلاقی نه تنها مواجهه با خطای پزشکی و به ویژه ابراز یا افشای خطای پزشکی حاضر را تسهیل می‌نماید بلکه شرایط را برای پیشگیری از خطاهای آینده و ارتقای کیفیت مراقبت‌ها و خدمات سلامتی و نهایتاً ایمنی بیمار با تدوین برنامه‌ها یا سیاست‌های لازم و همچنین استفاده از آنها در آموزش دانشجویان علوم پزشکی فراهم می‌کند.